

A

MAGYAR BIRODALOM

LEIRÁSA

KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ 1876. XXXIII. TÖRV.-CIKKRE.

A MŰVELT MAGYAR KÖZÖNSÉG SZÁMÁRA.

Külön lenyomat

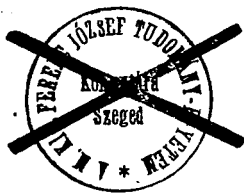
BALLAGI KÁROLY ÉS KIRÁLY PÁL

„Egyetemes Földrajz”-uk III-ik kötetéből.

BUDAPEST.

AZ ATHENAEUM R. TÁRS. KIADÁSA.

1877.

18337

ELŐSZÓ.

Jelen munkám a czimlapon megnevezett »Egyetemes Földrajz« számára készült cikk levén, kénytelen volt úgy tartalmi, valamint alaki tekintetben azon korlátokhoz alkalmazkodni, melyeket az egész munka terve szabott elébe. A mennyire azonban az említett korlátokon belül lehető volt, mindent elkövettem, hogy dolgozatom így, mint rész is mennél több tulajdonával bírjon egy önálló egésznek. S épen ez a körülmény indítá könyvünk kiadóját, az »Athenaeum«-ot, hogy terjedelmes cikkemet külön lenyomatban is közzétegye.

Munkám több évi fáradozásnak az eredménye, s ha buzgó törekvésem mellett is maradtak benne hézagok és csúsztak belé tévedések: az főleg onnan van, hogy egy részről a rendelkezésre álló források és adatok több tekintetben hiányosak, vagy pedig, a mennyiben nemzetiségi származásuk, többnyire oly egyoldalúak, vagy mondhatnám elfogultak, hogy csak óvatosan használhatók még oly dolgokban is, a melyekben a legjobb értesültségre formálhatnának igényt, — más részről az időközben létrejött nagyobb változások, mint pl. a végvidék részleges polgárosítása, meg a megyék közelebbi kikerekítése, mindúntalán újabb, meg újabb követelések kielégítését rótták rá az íróra. Ezek miatt a már régebben megkezdett nyomtatást több ízben félbe kellett szakítani s igaz, hogy az új részek javára, de mindannyiszor a már kinyomott ívek rovására, a mennyiben az időközben elavult vagy módosult adatokat, főleg a statisztikaiakat, nem lehetett többé egyöntetűleg kiigazítani.

Egész könyvünk a művelt közönség számára készülvén, ez a rész is annak igényeit óhajtja kielégíteni úgy a felölelt anyag bőségénél, valamint a tárgyalás módjánál fogva is; de e mellett rajta voltam, hogy a szakembereknek is szolgálátára lehessen. A tisztán földrajzi és politikai viszonyok vázolásán kívül tömör, de lehetőleg teljes képet igyekeztem nyújtani birodalmunknak mind szellemi, mind anyagi művelődéséről, valamint mellőzhetetlennek tartottam legalább a futólagos érintését azon történeti és közjogi viszonyoknak is, a melyeknek figyelmen kívül hagyásával a magyar birodalom részei közötti összefüggést eléggé érteni nem lehet. Irodalmunkban a hézag, a melynek betöltésére igyekeztem, kétségtelen; azt azonban az illetékes kritika fogja megmondani, vajon céloimat megközelítettem-e.

Végül még egyet. A társországok helységeinek neveit Kollerfivel egyezően az eredeti mód szerint irtam, részint mert forrásaimban így találtam, részint pedig, mivel nem tartottam magamat jogosultnak azok magyaros átírására. Ezért inkább itt jegyzem meg az olvasás könnyebbitésére, hogy a č, ć cs-nek, a gj gy-nek, az lj ly-nek, az nj ny-nek, a tj ty-nek, az s sz-nek, az š s-nek s a ž zs-nek ejtendő magyarosan.

Forrásainkról a III. kötetben adandunk számot.

Budapesten, 1877. nov. közepén.

Király Pál.
